

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

Katowice, dnia 25 marca 2014 r.

Poz. 1763

UCHWAŁA NR IV/48/2/2014 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO

z dnia 10 marca 2014 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”

Na podstawie art. 18 pkt 20 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 596 z późn. zm.) w związku z art. 19 ust. 6 a ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 roku o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 627 z późn. zm.)

Sejmik Województwa Śląskiego uchwala:

- § 1. Ustanawia się na okres 20 lat plan ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”, zwany dalej „Planem”, stanowiący załącznik do uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Województwa Śląskiego.
- § 3. Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego i wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty jej ogłoszenia.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Śląskiego

Andrzej Gościński

załącznik do uchwały
Nr IV/48/2/2014
Sejmiku Województwa Śląskiego
z dnia 10 marca 2014 roku

PLAN OCHRONY PARKU KRAJOBRAZOWEGO „ORLICH GNIAZD”

Rozdział 1

Cele ochrony przyrody oraz przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania ich realizacji

- § 1. Celami ochrony przyrody Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”, zwanego dalej „Parkiem” są:
- 1) zachowanie zróżnicowanej, charakterystycznej rzeźby terenu Parku oraz procesów warunkujących jej istnienie;
  - 2) zachowanie szaty roślinnej;
  - 3) zachowanie specyficznego układu przestrzennego zbiorowisk nieleśnych i leśnych;
  - 4) zachowanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych;
  - 5) zachowanie różnorodności genetycznej i gatunkowej flory i fauny, szczególnie gatunków endemicznych i reliktowych;
  - 6) zachowanie funkcji Parku jako korytarza ekologicznego umożliwiającego migrację gatunków;
  - 7) zachowanie walorów krajobrazowych, a zwłaszcza powiązań fizjonomii krajobrazu z układami przyrodniczo-kulturowymi, charakterystycznymi dla Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej;
  - 8) zachowanie elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności stanowisk archeologicznych oraz zabytków architektury drewnianej i murowanej.

§ 2. Przyrodnicze, społeczne i gospodarcze uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody Parku zawiera załącznik nr 1 do planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”, zwanego dalej „Planem”.

Rozdział 2

Identyfikacja oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

§ 3. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych Parku oraz określenie sposobów eliminacji lub ograniczenia tych zagrożeń oraz ich skutków określa załącznik nr 2 do Planu.

Rozdział 3

Obszary realizacji działań ochronnych

§ 4.1. Na terenie Parku w zależności od charakteru środowiska przyrodniczego i krajobrazu wyznacza się sześć obszarów i cztery podobszary realizacji działań ochronnych:

- 1) Obszar nr 1 – obszar krajobrazu podlegający niewielkiej antropopresji – stanowią go tereny o dużej naturalności procesów przyrodniczych oraz licznym występowaniu gatunków objętych ochroną prawną w formie rezerwatów;
- 2) Obszar nr 2 – obszar krajobrazu podlegający częściowej antropopresji – stanowią go tereny o częściowej naturalności procesów przyrodniczych oraz występowania gatunków objętych ochroną prawną.

- 3) Obszar nr 3 – obszar krajobrazu kulturowego zharmonizowanego – stanowią go tereny w przeszłości kształtowane przez człowieka, o harmonijnej kompozycji agrocenoz, obszarów leśnych, zadrzewionych oraz zabudowań gospodarczych i mieszkalnych, w których obecnie, w wyniku zaniechania działalności rolniczej, zachodzą wzmożone procesy sukcesji wtórnej;
- 4) Obszar nr 4 – obszar krajobrazu kulturowego-nieharmonijnego – stanowią go tereny przekształcone w wyniku działalności człowieka, o chaotycznym występowaniu agrocenoz, obszarów leśnych, zadrzewionych, o rozproszonej zabudowie mieszkaniowej i gospodarczej;
- 5) Obszar nr 5 – obszar krajobrazu zurbanizowanego – stanowią go tereny o intensywnym występowaniu gatunków synantropijnych z dominującymi obszarami zwartej zabudowy mieszkaniowej i przemysłowej;
- 6) Obszar nr 6 – obszar krajobrazu zdegradowanego – stanowią go tereny silnie przekształcone w wyniku ingerencji człowieka, wymagające działań naprawczych.

2. Ze względów funkcjonalnych Obszary realizacji działań ochronnych nr 2 i 4 dzieli się na dwa Podobszary obejmujące:

- 1) 2A – tereny o wysokich walorach przyrodniczych;
- 2) 2B - atrakcyjne turystycznie rejony nagromadzenia walorów przyrodniczych i krajobrazowych charakterystycznych dla obszaru Parku;
- 3) 4A – tereny o pośrednich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, rejony poszukiwania rozwiązań w zakresie harmonizowania rozwoju obszaru;
- 4) 4B – tereny wzmacniania wartości kulturowych.

3. Zasięg terytorialny Obszarów i Podobszarów działań ochronnych, o których mowa w ust. 1 i ust. 2 przedstawia załącznik nr 3 do Planu.

Rozdział 4

Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu

§ 5. Zakres prac związanych z ochroną przyrody i kształtowaniem krajobrazu w poszczególnych Obszarach i Podobszarach wymienionych w Rozdziale 3 zawiera załącznik nr 4 do Planu.

Rozdział 5

Obszary Parku udostępnione dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów

§ 6. Określenie obszarów Parku udostępnionych dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych, rekreacyjnych, amatorskiego połowu ryb i dla innych form gospodarowania oraz określenie sposobów korzystania z tych obszarów określa załącznik nr 5 do Planu.

Rozdział 6

Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz planu zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych i zewnętrznych.

§ 7.1. W celu określenia ustaleń planu ochrony Parku do stosowania w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa wyznacza się cztery strefy i sześć podstref funkcjonalnych:

- 1) Strefę I - przyrodniczą, w ramach, której wyznacza się następujące podstrefy funkcjonalne:
  - a) Podstrefę IA - obszary o wysokich walorach przyrodniczych (zasięgiem odpowiadającą Podobszarowi działań ochronnych 2A),

- b) Podstrefę IB - obszary atrakcyjne turystycznie - rejony nagromadzenia walorów przyrodniczych i krajobrazowych charakterystycznych dla obszaru Parku (zasięgiem odpowiadającą Podobszarowi działań ochronnych 2B),
- 2) Strefę II - zachowania powiązań przyrodniczych i krajobrazowych, w ramach której wyznacza się następujące podstrefy funkcjonalne:
- a) Podstrefę IIA - obszary o wysokich walorach krajobrazowych (zasięgiem odpowiadającą Obszarowi działań ochronnych nr 3),
  - b) Podstrefę IIB - obszary o pośrednich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych, rejon poszukiwania rozwiązań w zakresie harmonizowania rozwoju obszaru (zasięgiem odpowiadającą Podobszarowi działań ochronnych 4A),
- 3) Strefę III - aktywności ekonomicznej i koncentracji osadnictwa (zasięgiem odpowiadającą Obszarowi działań ochronnych nr 5),
- 4) Strefę IV - działań zachowawczych, rekultywacyjnych i rewitalizacyjnych, w ramach której wyznacza się następujące podstrefy funkcjonalne:
- a) Podstrefę IVA - obszary wzmocnienia wartości kulturowych (zasięgiem odpowiadającą Podobszarowi działań ochronnych 4B),
  - b) Podstrefę IV B - obszary ograniczania negatywnego oddziaływania na otoczenie (zasięgiem odpowiadającą Obszarowi działań ochronnych nr 6).
2. Zasięg terytorialny Stref i Podstref funkcjonalnych o których mowa w § 7.1 przedstawia załącznik nr 3 do Planu.
3. W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IA w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:
- 1) Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących:
- a) zachowawczą ochronę walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
  - b) określenie terenów rolnych z zakazem zabudowy,
  - c) utrzymanie i odtwarzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- 2) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:
- a) dopuszczających budowę i rozbudowę obiektów kubaturowych,
  - b) dopuszczających realizowanie zabudowy zagrodowej poza działkami siedliskowymi wyznaczonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w momencie wejścia w życie Planu,
  - c) dopuszczających prowadzenie linii napowietrznych energetycznych i telekomunikacyjnych przez tereny leśne i zespoły skałkowe,
  - d) związanych z lokalizowaniem nowych dróg publicznych (z zastrzeżeniem pkt. i, j),
  - e) związanych z lokalizowaniem obiektów obsługi ruchu turystycznego,
  - f) związanych z lokalizowaniem obiektów sportowych i rekreacyjnych (związanych z aktywnym wypoczynkiem),
  - g) związanych z lokalizowaniem parkingów,
  - h) związanych z lokalizowaniem obiektów stanowiących dominantę oraz obiektów nie nawiązujących do tradycji lokalnych i cech charakterystycznych dla zabudowy miejscowej,
  - i) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym z wyłączeniem inwestycji liniowych, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza podstrefą,
  - j) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu lokalnym lub ich elementów, dla których istnieją możliwości lokalizacyjne poza Podstrefą,
  - k) dopuszczających zalesianie łąk, pól i nieużytków poza granicą rolno – leśną,
  - l) dopuszczających wydobywanie kopalin,
  - ł) dopuszczających organizowanie imprez masowych,
  - m) związanych z lokalizowaniem miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów,
  - n) dopuszczających zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych.

- 3) Dopuszcza się stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1 i 2, w szczególności przewidujących:
- lokalizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu lokalnym lub ich elementy, dla których nie istnieją możliwości lokalizacji poza Podstrefą,
  - lokalizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza Podstrefą,
  - lokalizację ekstensywnego zagospodarowania rekreacyjno - turystycznego niezagrożące właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych, takiego jak: ścieżki spacerowe, rowerowe, hippiczne, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe, postojowe itp.
  - realizację zabudowy zagrodowej na działkach siedliskowych wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obowiązujących w momencie wejścia w życie Planu.

4. W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IB w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

- Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących:
  - ochronę walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych,
  - określenie terenów rolnych z zakazem zabudowy,
  - utrzymanie i odtworzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:
  - dopuszczających budowę obiektów kubaturowych, w tym także zabudowy zagrodowej,
  - dopuszczających rozbudowę istniejących obiektów kubaturowych, a także zmiany sposobu użytkowania tych obiektów i ich otoczenia w sposób odbiegający od zasad ochrony przyjętych dla tej Podstrefy,
  - dopuszczających prowadzenie linii napowietrznych energetycznych i telekomunikacyjnych przez tereny rezerwatów, tereny leśne i zespoły skałkowe,
  - związanych z lokalizowaniem nowych dróg publicznych (z zastrzeżeniem pkt. j),
  - związanych z lokalizowaniem parkingów, z wyłączeniem wskazanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obrzeży Podstrefy i bezpośredniego sąsiedztwa istniejących dróg publicznych,
  - związanych z lokalizowaniem kubaturowych obiektów obsługi ruchu turystycznego,
  - związanych z lokalizowaniem obiektów sportowych,
  - związanych z lokalizowaniem obiektów stanowiących dominantę oraz obiektów nie nawiązujących do tradycji lokalnych i cech charakterystycznych dla zabudowy miejscowej,
  - związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym,
  - związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu lokalnym lub ich elementów, dla których istnieją możliwości lokalizacyjne poza Podstrefą,
  - dopuszczających wydobywanie kopalin,
  - dopuszczających organizowanie imprez masowych
  - związanych z lokalizowaniem miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów,
  - dopuszczających zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych.
- Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1 i 2, w szczególności przewidujących lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, punkty widokowe, postojowe, kosze na śmieci itp.,

5. W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IIA w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

1) Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących:

- a) ochronę walorów krajobrazowych i kulturowych,
- b) określenie terenów rolnych z zakazem zabudowy,
- c) utrzymanie i odtworzenie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych,
- d) realizację nowego budownictwa zagrodowego na nowych działkach siedliskowych w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej - zapewniając zachowanie jego charakterystycznych cech związanych z:
  - dachami dwuspadowymi symetrycznymi i wielospadowymi z kalenicą, z ewentualnymi naczółkami i przycółkami, minimalnym wysięgu okapu i wiatrownic poza ścianę szczytową, nie mniejszym niż 60 cm, jednorodnymi formami dachu w całym budynku (nad gankami i przybudówkami), pokryciem - dachówką lub materiałami dachówkopodobnymi. Lukarnami o jednakowym kącie nachylenia, takim samym jak głównych połaci, dachami lukarn występującymi na jednej połaci dachowej niełączącymi się.
  - preferowanym wydłużonym, prostokątnym rzutem poziomym budynku, z ewentualnymi gankami i podcieniami,
  - wyraźnie zaakcentowanymi poziomami okapu i cokołu (np.: poprzez zróżnicowanie kolorystyki i faktur) a także odcięciem dachu na linii okapu od ściany szczytowej.
  - kolorystyką obiektów kubaturowych zachowującą ciemne barwy dachu (brąz, czerwień, szarość, czarny), elewacjami zharmonizowanymi z dachem i z zastosowaniem naturalnych faktur (zwłaszcza drewnianych, kamiennych, murowanych), kolorystyką kominów i innych elementów na dachu stonowaną z kolorystyką dachu.
- e) realizację nowego budownictwa mieszkalnego w obrębie istniejącej działki siedliskowej w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej - zapewniając zachowanie wymienionych w pkt. d) charakterystycznych cech oraz niżej wymienionych tradycyjnych rozwiązań polegających na zastosowaniu:
  - dachów dwuspadowych symetrycznych i wielospadowych z kalenicą, o kącie nachylenia połaci 30-45 stopni,
  - maksymalną wysokość budynku: do 12 m, licząc od poziomu terenu przy najniższym położonym wejściu do budynku lub jego części, znajdującym się na pierwszej kondygnacji nadziemnej budynku, do kalenicy dachu,
  - horyzontalnego kształtu bryły budynku - szerokość traktu określającego maksymalną dopuszczalną rozpiętość dachu mierzona po zewnętrznych krawędziach ścian max. 9,5 m,
  - powierzchni biologicznie czynnej: dla działki o powierzchni do 1000 m² - min 45 % powierzchni całkowitej; dla działki o powierzchni powyżej 1000 m² - min. 60 % powierzchni całkowitej,
- f) dla istniejących w obrębie działki siedliskowej obiektów kubaturowych mieszkalnych przeznaczonych do rozbudowy i nadbudowy - zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych wymienionych w pkt. e) oraz:
  - dachów dwuspadowych symetrycznych i wielospadowych z kalenicą, o kącie nachylenia połaci 30-45 stopni,
  - maksymalną wysokość budynku: do 12 m, licząc od poziomu terenu przy najniższym położonym wejściu do budynku lub jego części, znajdującym się na pierwszej kondygnacji nadziemnej budynku, do kalenicy dachu,
  - horyzontalnego kształtu bryły budynku,
- g) w nowym budownictwie gospodarczym i gospodarczo - garażowym - zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych takich jak:

- dachy o kącie nachylenia połaci 30-45 stopni, min. wysięg okapu i wiatrownic poza ścianę szczytową nie mniejszym niż 60 cm, pokryciu dachu - dachówką lub materiałami dachówkopodobnymi,
  - wysokość budynku - równa jednej kondygnacji,
  - kształt bryły - preferowany horyzontalny,
  - rzut poziomy - preferowany prostokątny,
  - kolorystyka - zapewniająca ciemne barwy dachu (brąz, czerwień, szarość - czarne), elewacje zharmonizowane z dachem i z zastosowaniem naturalnych faktur (zwłaszcza drewnianych, kamiennych, murowanych), kolorystyka kominów i innych elementów na dachu stonowana z kolorystyką dachu.
- 2) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:
- a) dopuszczających budowę i rozbudowę kubaturowych obiektów budowlanych (z zastrzeżeniem pkt. c),
  - b) dopuszczających prowadzenie linii napowietrznych energetycznych i telekomunikacyjnych przez tereny rezerwatów, tereny leśne i zespoły skałkowe,
  - c) dopuszczających realizowanie zabudowy zagrodowej poza działkami siedliskowymi wyznaczonymi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
  - d) związanych z lokalizowaniem obiektów stanowiących dominantę oraz obiektów nie nawiązujących do tradycji lokalnych i cech charakterystycznych dla zabudowy miejscowej,
  - e) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym, z wyjątkiem liniowych inwestycji infrastrukturalnych, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza podstrefą,
  - f) dopuszczających wydobywanie kopalin,
  - g) związanych z lokalizowaniem miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów,
  - h) dopuszczających zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych (z zastrzeżeniem pkt 3. lit. i)
- 3) Dopuszcza się stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1 i 2, w szczególności przewidujących:
- a) lokalizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu lokalnym lub ich elementów, dla których nie istnieją możliwości lokalizacji poza Podstrefą,
  - b) lokalizację liniowych inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza Podstrefą,
  - c) lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego, takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, motorowej, hippicznej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, kosze na śmieci itp.,
  - d) lokalizację inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu lokalnym,
  - e) organizowanie imprez masowych,
  - f) zakładanie stawów i hodowlę ryb,
  - g) realizację zabudowy zagrodowej na działkach siedliskowych wyznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
  - h) zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne niezagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych.
  - i) zagospodarowanie rekreacyjno-turystyczne zagrażające właściwemu stanowi gatunków i siedlisk przyrodniczych, jeśli nie ma możliwości ich zlokalizowania poza Podstrefą, a interes społeczny przemawia za ich realizacją, jednocześnie w rozwiązaniach planistycznych przewidziano działania kompensacyjne.

6. W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IIB w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz

w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

- 1) Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących:
  - a) realizację nowego budownictwa mieszkalnego, zagrodowego, letniskowego oraz rekreacyjnego w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej: zapewniając zachowanie jego charakterystycznych cech określonych odpowiednio w ust. 5 pkt. 1 lit. d i e,
  - b) dla istniejących obiektów kubaturowych mieszkalnych, rekreacyjnych i letniskowych przeznaczonych do rozbudowy i nadbudowy – zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych określonych w podpunkcie a),
  - c) w nowym budownictwie użyteczności publicznej (np. kościoły, szkoły, sklepy, hotele itp.) – zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych wymienionych w podpunkcie a) oraz:
    - dachów dwuspadowych, symetrycznych i wielospadowych z kalenicą, o kącie nachylenia połaci 10-45 stopni,
    - wysokości budynku harmonijnie wkomponowanej w teren,
    - horyzontalnego kształtu bryły
  - d) w nowym budownictwie gospodarczym i gospodarczo - garażowym zapewnienie zachowania tradycji lokalnej i cech charakterystycznych takich jak:
    - dachy o kącie nachylenia połaci 30-45 stopni, minimalny wysięg okapu i wiatrownic poza ścianę szczytową nie może być mniejszy niż 60 cm, pokrycie dachu: dachówką lub materiałami dachówkopodobnymi.
    - wysokość budynku – równej jednej kondygnacji,
    - horyzontalny kształt bryły,
    - prostokątny rzut poziomy,
    - kolorystyka - zapewniająca ciemne barwy dachu (brąz, czerwień, szarość, czarny), elewacje zharmonizowane z dachem i z zastosowaniem naturalnych faktur (zwłaszcza drewnianych, kamiennych, murowanych), kolorystyka kominów i innych elementów na dachu stonowana z kolorystyką dachu.
- 2) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:
  - a) dopuszczających realizowanie zabudowy mieszkaniowej w sposób rozproszony,
  - b) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym z wyłączeniem inwestycji liniowych, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza podstrefą,
  - c) dopuszczających wydobycie kopalin na powierzchni powyżej 2 ha lub w ilości przekraczającej 20.000 m³/rok.
- 3) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1 i 2, w szczególności przewidujących:
  - a) lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, motorowej, hippicznej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe itp.,
  - b) lokalizację parkingów,
  - c) lokalizację obiektów obsługi ruchu turystycznego (kubaturowych) i obiektów sportowych,
  - d) inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu lokalnym,
  - e) liniowe inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu ponadlokalnym, których z przyczyn technicznych nie można realizować poza Podstrefą,
  - f) realizację inwestycji związanych z rolnictwem: gospodarstwa rolne, usługi, przetwórstwo, produkcja na rzecz rolnictwa itp.,
  - g) realizację budownictwa mieszkaniowego,
  - h) realizację zabudowy letniskowej i rekreacyjnej,
  - i) wydobycie kopalin na powierzchni do 2 ha i w ilości nie przekraczającej 20.000 m³/rok,
  - j) organizowanie imprez masowych.

7. W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Strefie III w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

- 1) Nakazuje się stosowanie rozwiązań planistycznych przewidujących realizację nowego budownictwa w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej - zapewniając zachowanie cech charakterystycznych określonych w ust. 4 pkt. 1 oraz ust. 5 pkt 1 lit. c i d.
- 2) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1, w szczególności przewidujących:
  - a) lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, motorowej, hippicznej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe, kosze na śmieci itp.,
  - b) lokalizację parkingów,
  - c) lokalizację obiektów obsługi ruchu turystycznego (kubaturowych) i obiektów sportowych,
  - d) inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu lokalnym,
  - e) liniowe inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu ponadlokalnym,
  - f) realizację inwestycji związanych z rolnictwem: zagrody, usługi, przetwórstwo, produkcja na rzecz rolnictwa,
  - g) realizację budownictwa mieszkaniowego,
  - h) zabudowę letniskową i rekreacyjną,
  - i) inwestycje związane z usługami, przetwórstwem,
  - j) wydobywanie kopalin na powierzchni do 2 ha i w ilości nieprzekraczającej 20.000 m³/rok,
  - k) organizowanie imprez masowych.

8. W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IVA w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

- 1) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych:
  - a) związanych z lokalizowaniem zabudowy letniskowej,
  - b) związanych z lokalizowaniem inwestycji infrastrukturalnych o znaczeniu ponadlokalnym,
  - c) związanych z lokalizowaniem miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów,
- 2) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1, w szczególności przewidujących:
  - a) lokalizowanie urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe, kosze na śmieci itp.,
  - b) lokalizację parkingów,
  - c) lokalizację obiektów obsługi ruchu turystycznego (kubaturowych) i obiektów sportowych,
  - d) inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu lokalnym,
  - e) organizowanie imprez masowych.

9. W celu eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych w Podstrefie IVB w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i planie zagospodarowania przestrzennego województwa:

- 1) Zakazuje się stosowania rozwiązań planistycznych przewidujących wydobywanie kopalin na powierzchni powyżej 2 ha lub w ilości przekraczającej 20.000 m³/rok,
- 2) Dopuszcza stosowanie innych rozwiązań planistycznych, niż określone w pkt 1, w szczególności przewidujących:

- a) lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego takich jak np.: szlaki turystyki pieszej i rowerowej, motorowej, hippicznej, stałe miejsca ogniskowe, trasy wspinaczkowe oraz ściany wspinaczkowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, punkty widokowe i postojowe, kosze na śmieci itp.,
- b) lokalizację parkingów,
- c) lokalizację obiektów obsługi ruchu turystycznego (kubaturowych) i obiektów sportowych,
- d) inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu lokalnym,
- e) liniowe inwestycje infrastrukturalne o znaczeniu ponadlokalnym,
- f) realizację inwestycji zwianych z rolnictwem: gospodarstwa rolne, usługi, przetwórstwo, produkcja na rzecz rolnictwa,
- g) realizację budownictwa mieszkaniowego,
- h) realizację zabudowy letniskowej i rekreacyjnej,
- i) realizację inwestycji zwianych z usługami, przetwórstwem, produkcją,
- j) wydobycie kopalin na powierzchni do 2 ha i w ilości nieprzekraczającej 20.000 m³/rok,
- k) organizowanie imprez masowych.

Załącznik nr 1
do planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”

**PRZYRODNICZE, SPOŁECZNE I GOSPODARCZE UWARUNKOWANIA REALIZACJI CELÓW OCHRONY
PRZYRODY PARKU**

Lp.	Rodzaj uwarunkowania	Elementy i cechy charakterystyczne uwarunkowania
1.	Uwarunkowania przyrodnicze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zróżnicowana rzeźba terenu – pofalowana wierzchowina wapienna z wapiennymi ostańcami, obniżenia dolinne tzw. suche doliny oraz polja, doliny rzek, krawędzie progów od strony zachodniej i wschodniej; 2. Budowa geologiczna – skały przepuszczalne, gliny polodowcowe, ropy, piaski czwartorzędowe; 3. Struktura gleb – przewaga gleb klasy IV- VI; 4. Poziom opadów atmosferycznych – średnioroczna suma opadów wynosi 600-700 mm; 5. Długość okresu wegetacyjnego – 200-210 dni; 6. Długość utrzymywania się pokrywy śnieżnej średnio wynosząca 80-100 dni; 7. Stan ekologiczny rzek – wody III - V klasy, 8. Stan ochrony siedlisk przyrodniczych i populacji gatunków roślin zwierząt i grzybów; 9. Duże tempo naturalnej sukcesji; 10. Zgodność zbiorowisk leśnych z siedliskiem; 11. Skład i rozmieszczenie na terenie parku gatunków flory i fauny; 12. Przebieg głównych szlaków migracji zwierząt.
2.	Uwarunkowania społeczne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Gęstość zaludnienia średnio 70-103 osób/ km², 2. Struktura demograficzna ludności, 3. Proces odchodzenia od rolniczych źródeł utrzymania, 4. Proces zmiany produkcyjnej funkcji wsi na funkcję rekreacyjną oraz zaplecza ośrodków miejskich,
3.	Uwarunkowania gospodarcze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Agrarno - usługowy charakter głównych źródeł utrzymania mieszkańców Parku i konieczność poszukiwania pozarolniczych źródeł utrzymania. 2. Konieczność zapewnienia warunków rozwoju społeczno – gospodarczego gmin położonych w granicach Parku, zgodnie z zasadami rozwoju zrównoważonego w tym: <ol style="list-style-type: none"> a) rozwoju zabudowy mieszkaniowej, b) możliwości eksploatacji surowców naturalnych, c) rozwoju infrastruktury liniowej regionalnej i ponad regionalnej, d) rozwój pozarolniczych źródeł utrzymania,

		<p>e) antropopresja wynikająca z sąsiedztwa z dużymi ośrodkami miejskimi - aglomeracja śląska i częstochowska,</p> <p>3. Degradacja tradycyjnych układów krajobrazowo - przestrzennych miejscowości charakterystycznych dla terenu Parku polegająca na:</p> <p>a) zmianie struktury użytkowania gruntów w kierunku ich odłogowania, zalesiania lub zabudowy</p> <p>b) dużym rozproszeniu zabudowy,</p> <p>c) zaniku lokalnych, tradycyjnych form architektonicznych – charakterystycznych dla terenu Jury i unifikacja zabudowy do form i wzorców powszechnie stosowanych w skali kraju,</p>
--	--	--

Załącznik nr 2
do planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”

IDENTYFIKACJA ISTNIEJĄCYCH I POTENCJALNYCH ZAGROŻEŃ WEWNĘTRZNYCH I ZEWNĘTRZNYCH ORAZ ICH SKUTKÓW ORAZ OKREŚLENIE SPOSOBÓW ICH ELIMINACJI LUB OGRANICZANIA

Charakterystyka zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożeń - wdrażany w ramach współdziałania Służb Parków Krajobrazowych, Organów Ochrony Przyrody, samorządów, Administracji Lasów Państwowych oraz właścicieli nieruchomości i użytkowników terenu Parku
Zmiany antropogeniczne w siedliskach: zanikanie stanowisk i siedlisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt, zanikanie i fragmentacja cennych zbiorowisk roślinnych terenów otwartych (łąki, murawy kserotermiczne, naskalne i napiaskowe) i ekotonowych (polany, czyżnie).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacja i monitoring stanowisk rzadkich i chronionych gatunków roślin i zwierząt oraz siedlisk przyrodniczych. 2. Czynna ochrona gatunków i ich siedlisk m.in. poprzez wycinę, wykaszanie, odkrzaczenie, wypas. 3. Tworzenie nowych obszarów i obiektów chronionych na terenie Parku oraz w uzasadnionych przypadkach powiększenie już istniejących. 4. Utrzymanie i ochrona istniejących powiązań – korytarzy ekologicznych. 5. Zachowanie terenów otwartych: eksponowanych widokowo, wzgórz ostańcowych, pasów przydrożnych itp. 6. Wdrażanie i promocja ekstensywnego rolnictwa oraz programów rolno-środowiskowych.
Dewastacja środowiska przyrodniczego, w tym krajobrazu, przez działalność prowadzoną w zakresie gospodarki rolnej polegającą na: 1) dużej powierzchni odłogów i ugorów powodujących zmianę dotychczasowych warunków siedliskowych i prowadzących do zanikania cennych gatunków roślin chronionych; 2) intensywnej sukcesji naturalnej zagrażającej cennym	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie programów rolno-środowiskowych. 2. Ochronę przez odpowiednie zapisy w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego cennych krajobrazowo i przyrodniczo, (na których występują siedliska, zbiorowiska i gatunki chronione i rzadkie) fragmentów łąk przed zalesianiem i zmianą ich użytkowania na grunty orne. 3. Stosowanie zabiegów typowych dla ekstensywnego rolnictwa: koszenie,

<p>ekosystemom półnaturalnym wynikającej z zaprzestania uprawy;</p> <p>3) niszczeniu zadrzewień i zakrzewień śródpolnych prowadzących do stepowienia obszaru Parku.</p>	<p>okresowy wypas.</p> <p>4. Powrót do gospodarki hodowlano-pasterskiej.</p> <p>5. Niedopuszczanie do usuwania zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz ich odtwarzanie, przez wprowadzenie odpowiednich zapisów w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego</p>
<p>Eksploatacja surowców mineralnych (wapienia i piasku): niszczenie i zagrożenie cennych siedlisk oraz dewastacja krajobrazu</p>	<p>1. Wyeliminowanie nielegalnego pozyskania surowców mineralnych,</p> <p>2. Rekultywacja istniejących i nieczynnych oraz nielegalnych kamieniołomów i wyrobisk eksploatacji piasku,</p> <p>3. Udostępnienie turystyczno-rekreacyjne atrakcyjnych obszarów np.: Pustynia Siedlecka,</p> <p>4. Dopuszcza się hobbystyczne pozyskiwanie skamielin w miejscach wyznaczonych przez Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.</p>
<p>Dewastacja środowiska przyrodniczego w tym krajobrazu przez działalność prowadzoną w zakresie gospodarki leśnej i zadrzewieniowej polegającą na:</p> <p>1) wycince fragmentów lasu o cechach naturalnych – szczególnie fragmentów buczyn rosnących w rejonie nagromadzenia ostańców skalnych;</p> <p>2) zalesianiu nieużytków w miejscach otwarć widokowych;</p> <p>3) wprowadzaniu monokultur oraz zadrzewień pasowych powodujących dysharmonię krajobrazową, niejednokrotnie przesłaniających wartościowe obiekty;</p> <p>4) niszczeniu drzew w ramach tzw. prac pielęgnacyjnych przy liniach wysokiego napięcia, drogach i innych liniowych elementach infrastrukturalnych;</p>	<p>1. Ograniczenie cięć i usuwania starych drzew.</p> <p>2. Polityka zalesień sprzyjająca zachowaniu bądź odtwarzaniu bioróżnorodności kompleksów leśnych, przy uwzględnieniu potrzeb ochrony unikatowych wartości środowiska przyrodniczego, kulturowego i krajobrazu.</p> <p>3. Objęcie dodatkową ochroną najcenniejszych fragmentów buczyn, grądów i borów (inne formy ochrony przewidziane w ustawie o ochronie przyrody).</p> <p>4. Wycinka monokultur oraz zadrzewień i zakrzewień pasowych powodujących dysharmonię krajobrazową, przesłaniających wartościowe obiekty.</p> <p>5. Wykonywanie cięć pielęgnacyjnych zadrzewień pasowych (wzdłuż dróg i pod liniowymi obiektami infrastrukturalnymi), cięć pielęgnacyjnych w zadrzewieniach i drzewostanach na terenie całego Parku –pod nadzorem Służb Parku (w przypadku stwierdzenia niszczenia zadrzewień i drzewostanów w wyniku nieprawidłowo przeprowadzonych cięć pielęgnacyjnych Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego podejmuje czynności wyjaśniające i kieruje sprawę do właściwych organów).</p>
<p>Zanikanie wilgotnych i podmokłych siedlisk: źródeł, lasów, łąk i nieużytków wskutek nieprawidłowych melioracji, braku małej retencji oraz wzrostu poboru wód podziemnych dla zaspokojenia potrzeb ludności miejscowej i produkcji</p>	<p>1. Zmniejszenie odpływu wód powierzchniowych z terenu Parku przez wdrażanie, przez samorzady programów małej retencji w tym retencji naturalnej.</p> <p>2. Tworzenie zadrzewień i zakrzewień ochronnych wokół cieków.</p>

wody mineralnej	<ol style="list-style-type: none"> 3. Likwidacja i rekultywacja istniejących nielegalnych wyrobisk. 4. Popularyzacja racjonalnego gospodarowania wodą na terenie Parku, szczególnie w zakresie jej poboru do celów komercyjnych.
Ekspansja obcych gatunków roślin.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaprzestanie sadzenia tych gatunków w lasach i poza nimi. 2. Poza terenami zieleni urządzonej usuwanie gatunków obcych i zastępowanie ich gatunkami rodzimymi. 3. Stopniowe usuwanie samosiewów i nalotu gatunków obcych i zastępowanie ich gatunkami rodzimymi. 4. Prowadzenie nasadzeń gatunkami zgodnymi z siedliskiem
Presja chaotycznego, „dzikiego” budownictwa mieszkaniowego i letniskowego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wyznaczenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego dopuszczalnej strefy zabudowy mieszkaniowej i letniskowej. 2. Wyznaczenie stref dopuszczających zabudowę w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego - zgodnie z planem ochrony Parku. 3. Monitorowanie nielegalnej zabudowy i zgłaszanie zauważonych nieprawidłowości właściwym organom.
Rozpraszenie miejskiej zabudowy mieszkaniowo-usługowej na tereny o wyróżniających się walorach krajobrazowo-przyrodniczych (wzgórza ostańcowe, tereny eksponowane widokowo, doliny i lasy, tworzenie zabudowy ulicowej).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona historycznego układu przestrzennego miejscowości, 2. Kształtowanie harmonijnego krajobrazu współczesnego i form zabudowy związanej z otoczeniem. 3. Wpisanie w studiach uwarunkowań i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w Podstrefach II A i IIB obowiązku realizacji zabudowy mieszkaniowej i usługowej w stylu nawiązującym do regionalnych wzorców i tradycji. Preferowanie budynków parterowych z poddaszem lub jednopiętrowych; połacie dachowe dwu lub czterospadowe; kąt nachylenia połaci dachowych 30-45°; wysokość od poziomu terenu do kalenicy 8-9 m; kolor ścian: jasny, pastelowy; kolor dachu: czerwony, brązowy, ciemny; pokrycie dachu: dachówka lub materiały imitujące; przy wznoszeniu budynków użycie tradycyjnych materiałów budowlanych takich jak wapień, drewno. 4. Utrzymanie skali dotychczasowych układów osadniczych i ograniczenie rozproszenia zabudowy poprzez porządkowanie i uzupełnianie istniejących układów przestrzennych.
Dewastacja zabytkowych obiektów. Zanikanie tradycyjnych form budownictwa regionalnego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inwentaryzacja i monitoring budownictwa regionalnego Wyżyny Krakowsko-Wieluńskiej oraz objęcie najcenniejszych obiektów ochroną konserwatorską.

	<p>2. Działania polegające na zachowaniu i odrestaurowaniu starych zabudowań poprzez ich adaptację na cele zgodne z funkcjami Parku (letniskowe, agroturystyczne).</p>
<p>Presja inwestycji rekreacyjno-turystycznych o charakterze masowym.</p>	<p>1. Realizacja inwestycji turystycznych o charakterze masowym w strefach funkcjonalnych do tego celu wyznaczonych w planie ochrony Parku: Strefie III, Podstrefa IIB i Podstrefie IV B.</p> <p>2. Opiniowanie inwestycji rekreacyjno-turystycznych w zakresie celów ochrony Parku przez Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.</p> <p>3. Promowanie gospodarstw agroturystycznych.</p>
<p>Dewastacja środowiska przyrodniczego w tym krajobrazu przez działalność prowadzoną w zakresie turystyki i rekreacji polegającą na:</p> <p>1) wzmożonej penetracji turystycznej terenu w zakresie wypoczynku weekendowego;</p> <p>2) chaotycznym udostępnianiu obszaru Parku do celów rekreacyjno-turystycznych – brak koordynacji działań poszczególnych podmiotów na obszarze Parku</p> <p>3) uprawianiu sportów motorowych (samochody terenowe, motocykle motokrosowe, pojazdy ATV) w obszarach do tego nieprzeznaczonych;</p> <p>4) uprawianiu sportów ekstremalnych oraz niekontrolowanej penetracji jaskiń.</p>	<p>1. Monitoring i ukierunkowanie ruchu turystycznego zgodnie z odpornością na dewastację poszczególnych obszarów Parku.</p> <p>2. Koordynacja udostępnienia obszaru Parku i jego otuliny do celów rekreacyjno-turystycznych przez Dyrektora i Służbę Parku.</p> <p>3. Uporządkowanie i ukierunkowanie uprawiania sportów motorowych (samochody terenowe, motocykle, quady), wyznaczenie odpowiedniego do tego celu miejsca na terenie Parku lub poza nim, a w uzasadnionych przypadkach wyeliminowanie z terenu Parku.</p> <p>4. Ograniczone udostępnianie jaskiń oraz ostańców skalnych.</p> <p>5. Umieszczanie tablic informacyjnych.</p> <p>6. Działania edukacyjne wśród interesariuszy.</p>
<p>Niewłaściwa lokalizacja niektórych elementów infrastruktury technicznej (napowietrzne linie energetyczne wysokiego napięcia, stacje radiowo-telewizyjne i radiowo – telefoniczne): dewastacja walorów krajobrazowych</p>	<p>1. Lokalizowanie technicznych dominant krajobrazowych poza obszarem Parku.</p> <p>2. Redukcja istniejących i ograniczenie projektowanych masztów przekaźnikowych poprzez kumulowanie nadajników kilku operatorów na jednym maszcie.</p> <p>3. Ograniczenie sieci napowietrznych linii elektroenergetycznych.</p> <p>4. Opiniowanie przez Dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego lokalizacji inwestycji w zakresie realizacji celów ochrony Parku.</p>

<p>Nieuporządkowana gospodarka ściekami i odpadami w tym brak kontroli w zakresie gromadzenia i odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej i oczyszczalni ścieków. 2. Monitorowanie i rekultywacja dołów powyrobiskowych z dzikimi wysypiskami śmieci. 3. Wyeliminowanie z terenu Parku miejsc składowania i unieszkodliwiania odpadów i lokalizacja ich na terenie otuliny Parku, a w uzasadnionych przypadkach również poza nią. 3. Wdrożenie systemu kontroli w zakresie gromadzenia i odzysku oraz unieszkodliwiania odpadów na obszarze otuliny Parku
<p>Zaśmiecenie terenu Parku wzdłuż szlaków komunikacyjnych w pobliżu atrakcji turystycznych. Występowanie nielegalnych wysypisk śmieci.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie i likwidacja nielegalnych wysypisk śmieci. 2. Współpraca Służby Parku z samorządami i organami ścigania. 3. Edukacja w zakresie gospodarki odpadami.
<p>Niekontrolowany ruch pojazdów silnikowych, nielegalne miejsca parkingowe: erozja stoków, dewastacja muraw i terenów leśnych związana między innymi z:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ruchem tranzytowym w sąsiedztwie dróg krajowych i wojewódzkich; 2) ruchem sobotnio – niedzielnym, w tym parkowanie pojazdów w lasach; 3) ruchem lokalnym - związanym z dojazdami do posesji. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadzór Służby Parków nad wyznaczaniem i organizacją parkingów i miejsc postoju. 2. Monitorowanie szlaków oraz miejsc będących pod największą presją. 3. Umieszczanie tablic informacyjnych, zakazu ruchu pojazdów mechanicznych oraz oznakowanie dróg leśnych i szlaków umożliwiających ruch kołowy w Parku.
<p>Realizacja inwazyjnych prac badawczych trwale zmieniających podmiot badania lub go niszczące realizowane w sposób chaotyczny, nieuwzględniające celów ochrony Parku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) realizowane w sposób służący zaspokojeniu potrzeb poznawczych danego naukowca a nie realizacji celów ochrony Parku, 2) niespójność prac realizowanych przez organy, służby ochrony przyrody, instytucje naukowo – badawcze oraz inne zaangażowane podmioty skutkujące chaosem poczynań w tym zakresie i częstokroć niepowetowanymi stratami w zakresie poznawczym. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja prac naukowo- badawczych na terenie parku zgodnie z kartami tematu opracowanymi do dokumentacji do projektu planu ochrony. 2. Koordynacja i uzyskiwanie opinii Służb Parku (w zakresie zgodności z dokumentacją do projektu planu i zapisami planu ochrony Parku), co do wydawanych przez Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska i Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków pozwoleń na prowadzenie prac naukowo-badawczych.

Konflikt interesów pomiędzy wyznaczonymi celami ochrony na terenie Parku a świadomością ekologiczną jego mieszkańców.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrożenie programu edukacji ekologicznej pod kątem zrozumienia wspólnoty interesów i współdziałania miejscowej ludności i użytkowników obszaru na rzecz poprawy warunków życia oraz ochrony unikalnych walorów terenu. 2. Edukacja społeczeństwa pod kątem możliwości uzupełnienia źródeł dochodów z rozwoju turystyki (propagowanie produktów lokalnych, wytwórczości rzemieślniczej, współodpowiedzialności regionalnej itp.).
--	---

Załącznik nr 4
do planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”

OKREŚLENIE ZAKRESU PRAC ZWIĄZANYCH Z OCHRONĄ PRZYRODY I KSZTAŁTOWANIEM KRAJOBRAZU

Obszar nr 1 – Obszar krajobrazu podlegający niewielkiej antropopresji	
Działania ochronne	Ochrona czynna: utrzymanie w dotychczasowym użytkowaniu oraz wykonywanie czynności ochronnych związanych z ochroną zachowawczą (częściową i ścisłą) i dla celów naukowych i eksperymentalnych.
Najcenniejsze obiekty w Obszarze	Rezerwaty przyrody.
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	Wyznaczenie fragmentów objętych ochroną ścisłą oraz wyznaczenie fragmentów i opracowanie zakresu ochrony czynnej w oparciu o wytyczne do ochrony gatunków, siedlisk i obiektów przyrody nieożywionej
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	Praktyczna ochrona ścisła i/lub czynna – realizowana zgodnie z planem ochrony danej formy ochrony, lub przy jego braku z zakresem zadań ochronnych, a przy ich braku, z wytycznymi określonymi w ramach przygotowania proponowanych zabiegów.
Obszar 2 – Obszar krajobrazu podlegający częściowej antropopresji	
Podobszar nr 2A – Obszary o wysokich walorach przyrodniczych	
Działania ochronne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie gruntów w dotychczasowym użytkowaniu; ekstensywna gospodarka rolna – głównie hodowla realizowana w oparciu o istniejące łąki; 2. Ekstensywne zagospodarowanie turystyczne – ścieżki spacerowe, rowerowe, trasy hippiczne, punkty widokowe i postojowe, ścieżki dydaktyczne i edukacyjne, 3. Ograniczanie zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej. 4. Koordynowanie i nadzór na zakresie udostępnienia Podobszaru przez Dyrektora i Służbę Parku.
Najcenniejsze obiekty w Podobszarze	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Mstów: dolina Warty: od Jaskrowa do Mstowa (w Mstowie północna część – Góra Dobra, zachodnia część Góra Kamień), Zarzyce Duże, wschodnia część Góra Wał, Góra Miedza, Małe Góry, dolina Warty w Rajsku; na północny - wschód od Kusiąt – wzgórze Skałki, Babiak, Wąwóz Małuski Jar; - Gmina Olsztyn: rejon Góra Biakło, Skałki Św. Idziego i obszar wokół, rejon rezerwatu Zielona Góra, obszar na północ od Kusiąt – między Dębową Górą a wzgórzem Skałki; - Gmina Janów: Apolonka, okolice rez. Kaliszak, oddziały leśne: 167,165,176, dolina Wiercicy w Złotym Potoku;

	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Niegowa: Bukowiec, Wielka Góra, Mały Bukowiec, Starka, Grzęda Mirów – Bobolice; - Gmina Włodowice: dolina Białki Zdowskiej od Zdowa; - Gmina Żarki: Kuesta od Żarek do Jaworzniaka, strefa od Góry Piwnica do Kozięglówki; - Gmina Kroczyce: dolina w Jeziorkach, dolina Wodącej w Podlesicach; - Gmina Łazy: od Skałbani wąskim pasem aż do źródeł (dolina rzeki Centurii); - Gmina Ogrodzieniec: okolice źródeł Centurii;
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie Podobszaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty wstępne - proponowane do realizacji na powierzchni całego Podobszaru takie jak: <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej. 2. Waloryzacja przyrodnicza terenów leśnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Olsztyn: Skały Św. Idziego. 3. Waloryzacja muraw kserotermicznych oraz muraw naskalnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Mstów: Góra Kamień, wschodnia część Góra Wał, Góra Miedza, Wąwóz Małuski Jar, 2) Gmina Olsztyn: rejon Góry Biakło, 3) Gmina Niegowa: Bukowiec, Mały Bukowiec, Grzęda Mirów – Bobolice. 4. Waloryzacja przyrodnicza agrocenoz. 5. Waloryzacja przyrodnicza jaskiń i schronisk. 6. Waloryzacja krajobrazowa ostańców skalnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Niegowa: Mirowskie Skały.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakres prac dla ochrony nieleśnych ekosystemów wodnych i podmokłych: <ol style="list-style-type: none"> 1) unikanie wprowadzania gatunków obcych w rodzimej florze i faunie, 2) ochrona naturalnych biotopów, a szczególnie niedopuszczenie do likwidacji roślinności naturalnej, 3) ochrona wywierzysk i źródeł przez objęcie ich ochroną prawną, 4) ochrona podziemnych zasobów wód przed nadmierną eksploatacją, 5) ochrona obszarów podmokłych, w tym łąk zalewowych, dawnych zbiorników młyńskich i stawów w celu odtworzenia ekosystemów mokradłowych- terenów naturalnych stref zalewowych i retencyjnych dolin rzecznych, 6) ekstensywna gospodarka rolna prowadzona na istniejących łąkach, 7) modernizacja i odtwarzanie dawnych systemów melioracyjnych zapewniających właściwy stan stosunków wodnych (odpowiedni dla danego siedliska),

8) pozostawianie miejsc nieużytkowanych do naturalnego zarośnięcia w procesie sukcesji.

2. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach olsów i łęgów:

- 1) preferowanie drzewostanów o wyższych klasach wieku,
- 2) prowadzenie dolesień gatunkami charakterystycznymi dla danego siedliska,
- 3) unikanie wprowadzania gatunków obcych rodzimej florze i faunie,
- 4) zachowanie istniejących stosunków wodnych oraz ich odbudowa,
- 6) ograniczenie do minimum ingerencji ludzkiej w drzewostan o wyższych klasach wieku,
- 7) ochrona naturalnych biotopów, a szczególnie niedopuszczenie do likwidacji roślinności naturalnej,
- 8) pozostawianie starych drzew, jako pełniących funkcję drzew nasiennych oraz funkcję mikrosiedlisk,
- 9) utrzymywanie dużego zwarcia w nadrzecznych łęgach,
- 10) zachowanie i niedopuszczenie do niszczenia roślinności charakterystycznej dla zbiorowiska.

3. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach buczyn, grądów, borów oraz innych lasów liściastych i mieszanych:

- 1) zachowanie wielofunkcyjnego charakteru lasu poprzez utrzymanie wielofunkcyjnych i wielowiekowych drzewostanów o cechach lasu naturalnego,
- 2) oznaczanie w planach urządzania lasu najcenniejszych fragmentów lasów o charakterze naturalnym i prowadzenie w odniesieniu do nich gospodarki leśnej jak przy drzewostanach zachowawczych,
- 3) dolesienia uwzględniające ochronę walorów przyrodniczych i krajobrazowych terenu,
- 4) dążenie do eliminacji zrębów zupełnych oraz stosowanie rębni umożliwiających naturalne odnowienie lasu i rozwój jego wielowarstwowej struktury
- 5) przebudowa drzewostanów sztucznego pochodzenia, zwykle sosnowych, w kierunku osiągnięcia drzewostanów mieszanych i liściastych, które będą odpowiadały warunkom glebowo – siedliskowym,
- 6) ochrona rzadkich i zagrożonych gatunków oraz ich siedlisk,
- 7) ograniczenie do minimum pozyskiwania drewna i przekształcania siedlisk w projektowanych rezerwatach,
- 8) pozostawianie starych drzew, jako pełniących funkcję drzew nasiennych oraz funkcję mikrosiedlisk,
- 9) ochrona naturalnych biotopów, a szczególnie niedopuszczenie do likwidacji roślinności naturalnej,
- 10) preferowanie drzewostanów o wyższych klasach wieku;

Buczyny: kwaśna niżowa, żyzna niżowa, żyzna sudecka i storczykowa:

- a) utrzymywanie dotychczasowej ochrony rezerwatowej,
- b) objęcie ochroną rezerwatową terenów z dużymi płatami dobrze zachowanych buczyn,
- c) przebudowa zbiorowisk zastępczych z drzewostanem sosnowym i odtwarzanie naturalnych buczyn,
- d) usuwanie z płatów buczyn gatunków obcych i niepożądanych,

- e) na płatach buczyn o pow. powyżej 1 ha należy zaprzestać usuwania martwych i zamierających drzew oraz zminimalizować działania powodujące przekształcanie siedliska,
- f) w razie stwierdzenia nadmiernego zwarcia warstwy krzewów lub koron drzew, które powodują negatywny wpływ na rosnące rzadkie i chronione gatunki roślin (np. warzucha polska) należy przerzedzać ocieniające je drzewa.

Grąd subkontynentalny:

- a) objęcie ochroną rezerwatową najcenniejszych zbiorowisk grądów,
- b) zwiększenie różnorodności biologicznej poprzez ograniczenie użytkowania płatów grądów.

Jaworzyna z jęczmikiem zwyczajnym:

- a) objęcie ochroną rezerwatową każdego zbiorowiska o powierzchni pow. 1 ha,
- b) zaniechanie jakichkolwiek cięć pielęgnacyjnych,
- c) pozostawienie wykrotów i martwych drzew,
- d) w bezpośrednim otoczeniu jaworzyn należy unikać zrębów zupełnych i częściowych,
- e) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej,
- f) niedopuszczenie do niszczenia roślinności charakterystycznej dla zbiorowiska.

4. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych: wydm, muraw, wzgórz ostańcowych z rumowiskami:

wycinka, wykaszanie, odkrzaczenie oraz wypas, prowadzone na obszarze łąk i nieużytków –w celu przeciwdziałania procesowi sukcesji na terenach otwartych gdzie występują cenne zbiorowiska.

Wydmy śródlądowe z murawami napiaskowymi:

- a) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej,
- b) niedopuszczenie do zalesiania,
- c) stosowanie czynnej ochrony, polegającej na hamowaniu sukcesji roślinności.

Cieplolubne murawy napiaskowe:

- a) ochrona czynna - utrzymanie odpowiednich warunków siedliskowych poprzez zahamowanie procesów sukcesji wtórnej,
- b) usuwanie nalotu drzew i krzewów np. tarniny, brzozy, sosny,
- c) karczowanie drzew i krzewów,
- d) zapewnienie ekstensywnego wypasu zwierząt gospodarskich,
- d) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej.

Murawy naskalne:

- a) odsłanianie ścian eksponowanych na południe,
- b) niedopuszczenie do zacienienia terenów otwartych poprzez usuwanie drzew i krzewów,
- c) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej,

Kwietne murawy kserotermiczne:

- a) zahamowanie procesu sukcesji wtórnej poprzez usuwanie nalotu drzew i krzewów,
- b) karczowanie drzew i krzewów,
- c) zapewnienie ekstensywnego wypasu muraw przez zwierzęta gospodarskie,
- d) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej.

Rumowiska:

- a) ochrona nieczynnych kamieniołomów,
- b) ochrona istniejących stanowisk przez prowadzenie wypasu,
- c) ochrona szczelinowych zbiorowisk paproci poprzez ochronę umożliwiającą niezakłócone funkcjonowanie siedliska;
- d) niedopuszczanie do zabudowy i grodzenia wzgórz, ciągów, dróg widokowych;
- e) przeciwdziałanie niszczeniu zarośli i muraw kserotermicznych;
- f) zabezpieczenie ruin przed dewastacją;
- g) ochrona roślinności naskalnej;
- h) monitoring i inwentaryzacja rzadkich i chronionych gatunków flory i fauny;
- i) niedopuszczenie do niszczenia roślinności charakterystycznej dla zbiorowiska,
- j) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej – skoordynowane zagospodarowanie i udostępnienie.

5. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych i półotwartych o szachownicowym układzie leśno-polno-łąkowym:

- 1) bezwzględna ochrona krajobrazu polno-leśnego przez niedopuszczanie do zabudowy;
- 2) utrzymanie istniejących stosunków wodnych przez niedopuszczanie do osuszania;
- 3) zabezpieczanie najcenniejsze fragmentów łąk przed zalesianiem i zmianą ich użytkowania na grunty orne;
- 4) stosowanie zabiegów typowych dla ekstensywnego rolnictwa: koszenie, okresowy wypas;
- 5) niedopuszczanie do usuwania zadrzewień śródpolnych;
- 6) utrzymanie mozaiki krajobrazu;
- 7) maksymalne ograniczenie nawożenia mineralnego i środków chemicznej ochrony roślin w celu ograniczenia nadmiernego dopływu miogenów i zmiany składu gatunkowego zbiorowisk;
- 8) powrót do gospodarki hodowlano-pasterskiej;
- 9) ograniczenie presji rekreacyjnej i turystycznej przez realizację skoordynowanego zagospodarowania i udostępnienia terenu.
- 10) promowanie programów rolno-środowiskowych;
- 11) edukacja ekologiczna w zakresie rolnictwa ekstensywnego i ekologicznego.

6. Zakres prac dla ochrony ekosystemów jaskiń:

- 1) opracowanie indywidualnego systemu ochrony jaskiń, w taki sposób, aby nie utrudniał dostępu nietoperzom, nie narażał

nietoperzy wylatujących ze schronienia na ataki drapieżników, uniemożliwił wtargnięcie do wnętrza osobom niepowołanym i nie zmieniał mikroklimatu schronienia;

- 2) zabezpieczenie jaskiń nieudostępnionych dla masowego ruchu turystycznego przed penetracją;
- 3) wyznaczanie opiekuna jaskini ze środowisk lokalnych np. mieszkańców, stowarzyszeń, organizacji, działających na tym terenie speleoklubów itp.;
- 4) monitoring stanu jaskiń, hibernujących nietoperzy i pozostałej fauny jaskiń;
- 5) ograniczenie liczby grup zwiedzających, i wyłączenie udostępniania jaskiń w okresie hibernacji nietoperzy.

7. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych:

- 1) utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów, z zachowaniem mozaiki terenów leśnych i otwartych;
- 2) zachowanie stanowisk archeologicznych do badań ratowniczych i nadzoru archeologicznego, realizowanych w przypadku planów zainwestowania tych obszarów;
- 3) wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, jako atrakcji turystycznych stymulujących rozwój gospodarczy poszczególnych miejscowości i gmin;
- 4) inwentaryzacja i monitoring budownictwa regionalnego oraz objęcie najcenniejszych obiektów ochroną konserwatorską;
- 5) ochrona krajobrazu kulturowego wsi i jej wyrazu architektonicznego;
- 6) ochrona najlepiej zachowanych przykładów budownictwa wiejskiego;
- 7) wspomaganie i promocja inwestycji budowlanych o charakterze regionalnym nawiązującym do otaczającego krajobrazu;
- 8) renowacja lub budowa nowych obiektów w nawiązaniu do historycznej formy domu;
- 9) ochrona ruin średniowiecznych zamków i strażnic;
- 10) ochrona stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej;
- 11) ochrona zespołów pałacowo-folwarcznych wraz z przyległymi parkami;
- 12) ochrona zabytkowych kościołów, cmentarzy oraz kapliczek i krzyży przydrożnych;
- 13) ochrona zabytkowych budowli technicznych: młynów, cegielni itp.;
- 14) kształtowanie harmonijnego krajobrazu współczesnego i form zabudowy związanej z otoczeniem;
- 15) uwydatnienie historycznych układów przestrzennych miejscowości;
- 16) utrzymanie skali dotychczasowych układów osadniczych i ograniczenie rozproszenia zabudowy poprzez porządkowanie i uzupełnianie istniejących układów przestrzennych;
- 17) ograniczenie zabudowy terenów cennych widokowo;
- 18) kształtowanie ciągów i osi widokowych z jednoczesnym ograniczeniem zadrzewień i zakrzewień stanowiących bariery przestrzenne w tych miejscach;
- 19) likwidacja dzikich wysypisk śmieci oraz dzikich wyrobisk wapienia i piasku;
- 20) zachowanie starych drzew w osadach ludzkich z wyjątkiem drzew stanowiących niebezpieczeństwo dla ludzi i mienia;

	<p>21) ograniczenie budowy dominant krajobrazowych: sieci napowietrznych linii elektroenergetycznych, masztów przekaźnikowych;</p> <p>22) zachowanie i odrestaurowanie starych zabudowań poprzez ich adaptację na cele zgodne z celami Parku (letniskowe, agroturystyczne);</p> <p>23) wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych na obszarach Parku narażonych na procesy stepowienia określonych zgodnie z kartami tematu ujętymi w dokumentacji do planu ochrony Parku;</p> <p>24) wycinka monokultur i zadrzewień pasowych negatywnie oddziałujących na krajobraz;</p> <p>25) wykonywanie cięć pielęgnacyjnych zadrzewień pasowych (wzdłuż dróg i pod liniowymi obiektami infrastrukturalnymi), cięć pielęgnacyjnych w zadrzewieniach i drzewostanach na terenie całego Parku – pod nadzorem Służby Parku.</p>
Podobszar 2 B - Obszary atrakcyjne turystyczne	
Działania ochronne	<p>Utrzymanie lasów w dotychczasowym użytkowaniu, kontrolowane udostępnienie obszaru dla ruchu turystycznego poprzez:</p> <p>1) Zwiększenie chłonności terenu dla wypoczynku czasowego – lokalizację urządzeń obsługi ruchu turystycznego: szlaków turystyki pieszej i rowerowej, stałych miejsc ogniskowych, tras wspinaczkowych oraz ścian wspinaczkowych, punktów widokowych i postojowych, ścieżek dydaktycznych i edukacyjnych, koszy na śmieci itp.</p> <p>2) Porządkowanie ruchu turystycznego – lokalizacja parkingów na obrzeżach strefy, umieszczanie tablic informacyjnych o szlakach turystycznych, miejscach noclegowych.</p> <p>3) Ograniczenie możliwości wprowadzania nowych obiektów budowlanych.</p> <p>4) Koordynowanie i nadzór na zakresie udostępnienia Podobszaru przez Dyrektora i Służbę Parku</p>
Najcenniejsze obiekty w Podobszarze	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Mstów: Srocko – Góra Liboradz, Miecka, Mała Maryśka, Duża Maryśka, Sowie Kąty, zachodnia część Góry Wał, Brzozowska Góra, Suche Doły, - Gmina Olsztyn: Góry Towarne, okolice Zrębic i Krasawy, Krasawa Zapiece, - Gmina Janów: od Siedlca do Złotego Potoku, okolice rez. Parkowe, Góry Gorzkowskie, Teodorów, Podłaziska, Lisia Góra, od Siedlca Droga Klonowa (obszar od Bogdańca na południu), - Gmina Niegowa: Ostrężnik, Gorzków (oprócz wsi), Ludwinów (oprócz wsi), Osinowy Dół (okolice rez. Bukowa Kępa), Trzebników – Dębinna Góra, Rysia Góra, Bukowie, Walasówka, Wysucka Góra, Góra Leszczyny, Góra Jodłowa, Wąwóz Liszki, Góra Damiak, Osinowy Dół, Sieradki, Zagórze Sitkówka, Łutowiec – Poddębina, - Gmina Włodowice: Rzędkowickie Skały, Pyrek, Jasieniec, Grzybówka, Mołgi, Skała Popielarka, Zagumnie, Skała Hyla (okolice Starej Wsi), - Gmina Żarki: Czatachowa – Górki, Dropska Droga, Kolonia Trzemeszów, Suliszowic (Skała Płaska, Markowa, Skokowa), Kolonia Zawada, dolina rzeki wypływającej ze źródła „Spod Brzozy” w Żarkach,

	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Zawiercie: Skały Podlesickie, Skały Morskie, Celiny, Góra Rzędowa, Biały Kamień, Kopaniny, na północ od przysiółka Dąbrowa do drogi Skarżyce – Żerkowice, - Gmina Kroczyce: Skały Kroczyckie, Podlesickie, Morskie (oprócz zamku), na wschód od Kobylinki, Skała Okiennik Duży, - Gmina Pilica: Dolina Wodąca, Ruskie Góry, Kolonia Złożeniec, na południowy – zachód od wsi Smoleń, Kąpiołki, Kleszczowski Las, Słony Dół, Brzuchacka Skała, Kocikowski Las, - Gmina Żarnowiec: Kleszczowski Las – część wschodnia, - Gmina Łazy: okolice rez. Góra Chełm, Niegowoniczki, Pasieki, Żydowska Góra, Sadzone Sasinki, Góra Okrąglica, Mazurowa, Góra Stodólsko, - Gmina Ogrodzieniec: okolice Ryczowa: Straszynkowe Skały, Grochowiec, „Pustynia” Ryczowska, Żelazko, obszar od zamku w Podzamczu do Ryczowa, na północ od wzgórza Birów, wzgórze Bukowiec w Gieble.
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie Podobszaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty wstępne - proponowane do realizacji na powierzchni całego Podobszaru takie jak: <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu. 2) syntezy wartości etnograficznych. 3) syntezy zasobów archeologicznych. 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej. 2. Waloryzacja przyrodnicza obszarów leśnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Łazy: Stodólska Góra, 2) Gmina Pilica: Dolina Wodąca, 3) Gmina Janów: od Siedlca do Złotego Potoku, Bogdaniec, 4) Gmina Niegowa: Leszczyny, 3. Rozpoznanie przyrodnicze oraz waloryzacja przyrodnicza muraw kserotermicznych oraz muraw naskalnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Pilica: Dolina Wodąca, Kolonia Złożeniec, 2) Gmina Łazy: Niegowonice i okolice, 3) Gmina Ogrodzieniec: okolice Ryczowa, Podzamcze i okolice, 4) Gmina Zawiercie: Bzów i okolice, Góra Rzędowa, 5) Gmina Olsztyn: Góry Towarne, 6) Gmina Żarki: Czatachowa, 7) Gmina Niegowa: Trzebniów – Dębina Góra, Rysia Góra, Bukowie, Walasówka, Wysucka Góra, Leszczyny, Jodłowa, Góra Damiak, Łutowiec, 8) Gmina Włodowice: Rzędkowickie Skały, 9) Gmina Kroczyce: Wzgórze Słupsko,

	<p>10) Gmina Mstów: zachodnia część Góry Wał.</p> <p>4. Waloryzacja przyrodnicza agrocenoz:</p> <p>1) Gmina Dąbrowa Górnicza: Błędów i okolice, 2) Gmina Ogrodzieniec: Podzamcze i okolice.</p> <p>5. Walory przyrodnicze jaskiń i schronisk.</p> <p>6. Walory krajobrazowe ostańców skalnych.</p> <p>1) Gmina Pilica: Smoleń, Złożeniec, 2) Gmina Ogrodzieniec: Podzamcze, Góra Zamkowa, Góra Birów, Ryczów, 3) Gmina Zawiercie: Skała Rzędowa, 4) Gmina Olsztyn: Góry Towarne, 5) Gmina Kroczyce: Okiennik Duży.</p>
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<p>1. Zakres prac dla ochrony nieleśnych ekosystemów wodnych i podmokłych jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>2. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach olsów i łągów jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>3. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach buczyn, grądów, borów oraz innych lasów liściastych i mieszanych jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>4. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych: wydm, muraw, wzgórz ostańcowych z rumowiskami jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>5. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych i półotwartych o szachownicowym układzie leśno-polno- łąkowym jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>6. Zakres prac dla ochrony ekosystemów jaskiń jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>7. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych:</p> <p>1) utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania gruntów, z zachowaniem mozaiki terenów leśnych i otwartych.</p> <p>2) zachowanie stanowisk archeologicznych do badań ratowniczych i nadzoru archeologicznego - realizowanych w przypadku planów zainwestowania tych obszarów.</p> <p>3) wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, jako atrakcji turystycznych stymulujących rozwój gospodarczy poszczególnych miejscowości i gmin.</p> <p>4) inwentaryzacja i monitoring budownictwa regionalnego oraz objęcie najcenniejszych obiektów ochroną konserwatorską.</p> <p>5) ochrona ruin średniowiecznych zamków i strażnic w tym przez utrwalenie w wyniku konserwacji.</p> <p>6) ochrona stanowisk archeologicznych o własnej formie krajobrazowej.</p> <p>7) eliminacja możliwości jakiegokolwiek zabudowy terenów cennych widokowo.</p> <p>8) kształtowanie ciągów i osi widokowych z jednoczesnym ograniczeniem nieprzewidzianych zadrzewień i zakrzewień stanowiących bariery przestrzenne w tych miejscach.</p>

	<p>9) likwidacja dzikich wysypisk śmieci oraz dzikich wyrobisk wapienia i piasku.</p> <p>10) zachowanie starych drzew, bez drzew stanowiących niebezpieczeństwo dla ludzi i mienia.</p> <p>11) eliminacja możliwości budowy dominant krajobrazowych: sieci napowietrznych linii elektroenergetycznych, masztów przekaźnikowych</p> <p>12) zachowanie i odrestaurowanie starych zabudowań poprzez ich adaptację na cele zgodne z celami Parku (letniskowe, agroturystyczne)</p> <p>13) wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych na obszarach Parku narażonych na procesy stepowienia określonych zgodnie z kartami tematu ujętymi w dokumentacji do planu ochrony Parku,</p> <p>14) wycinka monokultur i zadrzewień pasowych negatywnie oddziałujących na krajobraz.</p> <p>15) wykonywanie cięć pielęgnacyjnych zadrzewień pasowych (wzdłuż dróg i pod liniowymi obiektami infrastrukturalnymi), cięć pielęgnacyjnych w zadrzewieniach i drzewostanach na terenie całego Parku – pod nadzorem służb ochrony przyrody – (w przypadku stwierdzenia niszczenia zadrzewień i drzewostanów w wyniku nieprawidłowo przeprowadzonych cięć pielęgnacyjnych Dyrektor Zespołu Parków podejmuje czynności wyjaśniające i kieruje sprawę do właściwych organów.</p>
Obszar nr 3 - Obszar krajobrazu zharmonizowanego	
Działania ochronne	<p>1. Utrzymanie gruntów w dotychczasowym użytkowaniu rolnym i leśnym, wyznaczanie punktów i dróg widokowych, ograniczanie funkcji mieszkaniowej i rekreacyjnej.</p> <p>2. Koordynowanie i nadzór na zakresie udostępnienia Podobszaru przez Dyrektora i Służbę Parku.</p>
Najcenniejsze obiekty w Obszarze	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Mstów: Rędzina, Gąszczyk, na południe od Mstowa: Sosinki, Grobelka, Skurzawa, wzgórze Borzykowskie, na południe od Srocka w kierunku Kusiąt, - Gmina Częstochowa: Kokocówka, - Gmina Olsztyn: na północ od linii kolejowej Kusięta – Częstochowa – Kielce, Góra Rachowiec na południe od Kusiąt, Góra Skalki Małe, Duże w okolicach Olsztyna, Łysa Góra i okolice, Góra Ostrówek, Pańska Góra, Góra Dolne Lipówki, - Gmina Janów: Pabianice – od drogi Janów – Olsztyn, Bystrzanowice: Krzemionki, Łączki, Jelenia Góra – Dworskie, - Gmina Niegowa: Gorzków Stary – Wilczy Dół, Niwy, Liszki, Wąwóz Tarnówki, Serwituty, Trzebniów – Chudoba, Chraby, Moczydło – Piaski, Podkozice, Góra Wały, Wrzosa, Dąbrowa, Ostrówek, Łutowiec: Wały, Mirów - Las Pikułowy, Huby, Kolonia Bobolice, - Gmina Włodowice: na południe od Zdowa – Hucisko Kolonia, Karlówki, między Kolonią Zagórze a Morskiem, Łany – na południe od Starej Wsi, Żelegówka, wschodnia część Góry Skalka, - Gmina Żarki: Zaborze: Hajduczka, Biedruniowa, Sroga Skalka, Dębina, Babia Góra, Mrowianka, Góra Kamień, Celiny, rejon od Koloni Czatachowa przez Osikówki, Wał, Michonie, Pieczarki do Góra Parchowatka, Jaworznik Wołki, - Gmina Zawiercie: Zawiercie – Góry Chełmy, Góra Okrąglik, Doły Żerkowskie, Olkuskie Doły, Żerkowice, Suliny, Kobylinka, Góra Kamyk, Kalinówka, Dziurawianka,

	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Kroczyce: Podnawozie, Rzeczyška, Podlesice Babia Góra, Kroczyce Pyrek, Piaseczno, Kajetanówka. - Gmina Pilica: Smolonek, Na Ścieżkach, na północ od wsi Smoleń, Sikorowa Skała, na wschód od Góry Bieńkówka: oddziały leśne 102, 104, 107, - Gmina Łazy: na północ od wzgórza Kromołowiec po lewej stronie drogi, Zabroje, Wierzgóry, - Gmina Ogrodzieniec: dolina Wodąca od Podzamcza do Kiełkowic, rejon na wschód od Podzamcza pomiędzy drogą Podzamcze – Pilica a drogą z Podzamcza na Ryczów, okolice wsi Kolonia Ryczów, - Gmina Dąbrowa Górnicza: okolice Błędowa – na północny – wschód od Lasów Błędowskich.
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie obszaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty wstępne - proponowane do realizacji na powierzchni całego Obszaru takie jak: <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej 2. Waloryzacja przyrodnicza obszarów leśnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Mstów: Gąszczyk, 2) Gmina Niegowa: Góry Niegowskie, 3. Rozpoznanie przyrodnicze oraz waloryzacja przyrodnicza muraw kserotermicznych oraz muraw naskalnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Ogrodzieniec: Podzamcze i okolice, Ryczów i okolice, 2) Gmina Mstów: Kokocówka, 3) Gmina Janów: wzgórze Jurajskie (Czupurka, Siedlec, Krzyże) 4) Gmina Olsztyn: Góra Skałki, 5) Gmina Żarki: Góra Parchowatka, 6) Gmina Niegowa: Chudoba, Łutowiec, 4. Waloryzacja przyrodnicza agrocenoz, 5. Walory przyrodnicze jaskiń i schronisk, 6. Walory krajobrazowe ostańców skalnych: <ol style="list-style-type: none"> 1) Gmina Pilica: skały okolic Smolenia i Strzegowej.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakres prac dla ochrony nieleśnych ekosystemów wodnych i podmokłych jak dla Obszaru 2. 2. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach olsów i łęgów jak dla Obszaru 2. 3. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach buczyn, grądów, borów oraz innych lasów liściastych i mieszanych jak dla Obszaru 2. 5. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych i półotwartych o szachownicowym układzie leśno-polno- łąkowym

	<p>jak dla Obszaru 2.</p> <p>6. Zakres prac dla ochrony ekosystemów jaskiń jak dla Obszaru 2.</p> <p>7. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych jak dla Podobszaru 2A.</p> <p>8. Zakres prac dla ochrony walorów krajobrazowych dotyczących projektowania architektonicznego zabudowy</p> <p>1) realizacja nowej zabudowy w sposób nawiązujący do tradycji lokalnej -umożliwiający zachowanie obowiązujących w niej ogólnych zasad oraz miejscowych cech charakterystycznych.</p> <p>2) w zakresie rozbudowy i nadbudowy istniejących obiektów kubaturowych – zgodnie z celami określonymi w pkt.1</p>
<p>Obszar nr 4 – Obszar krajobrazu kulturowego-nieharmonijnego</p>	
<p>Podobszar nr 4 A – Obszary o pośrednich wartościach przyrodniczych i krajobrazowych</p>	
Działania ochronne	<p>1. Wzmacnianie walorów środowiska przyrodniczego poprzez wzbogacanie środowiska przyrodniczego i krajobrazu przez wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, zadrzewień alejowych.</p> <p>2. Wzmacnianie walorów środowiska przyrodniczego poprzez neutralizację negatywnego wpływu na środowisko istniejącego zagospodarowania terenu – wprowadzanie zadrzewień kępowych w otoczeniu kompleksów zabudowy, ujednolicenie formy architektonicznej obiektów budowlanych.</p> <p>3. Rozwój funkcji mieszkaniowej w strefie poprzez uporządkowane i intensywne zagospodarowanie turystyczne – lokalizacja obiektów obsługi ruchu turystycznego – parków wodnych, hoteli, restauracji, wypożyczalni sprzętu turystycznego, stadnin.</p> <p>4. Rozwój funkcji mieszkaniowej w strefie poprzez organizację zespołów zabudowy rekreacyjnej z towarzyszącą infrastrukturą.</p> <p>5. Koordynowanie i nadzór na zakresie udostępnienia Podobszaru przez Dyrektora i Służbę Parku.</p>
Najcenniejsze obiekty w Podobszarze	<p>- Gmina Mstów: Wielki Dół, Cegielnia, Wancerzów, Rajsko, Tasarki, wschodnia część Góry Kamień, od Kamienne Doły do Góra Chrapki (Małusy), Srocko, Siedlec – Mstów – Gąszczyk, Grodzisko,</p> <p>- Gmina Olsztyn: reszta obszaru w Gminie,</p> <p>- Gmina Janów: Pabianice – Brus, Góra Kadzielnia, Siedlec Piekło, Ostra Góra, Szczypie, okolice dróg i zabudowa wsi, Siedlec Krzyże, Złoty Potok, Góra Krzemionka, Dębczynna, Hucisko – wieś, północno – zachodnia część Góry Gorzkowskie, Bystrzanowice Dwór,</p> <p>- Gmina Niegowa: Gorzków Stary Wieś, Trzebniów Wieś, Postaszowice, Niegowa, Okupniki, Mzurów, Ogorzelnik, Moczydło – Łyse Góry, Sadki, Poddębina, Zapasieczce, Mirów – Podłazie, Łysa Góra, Dąbrowa,</p> <p>- Gmina Włodowice: Zdów Wieś, Grzybowa, Góra Włodowska, Rzędkowskie Gaje, Smolnik, Jezioro, Jęderki, Parkoszowice, Morsko okolice Cyganówki,</p> <p>- Gmina Żarki: Kotowice, Podkotowice, Jaworzniak Niwy, Przewodzisowice, Pustkowie, na północny – wschód od Wysokiej</p>

	<p>Lelowskiej, Szczypie, Nowiny, Podlesie, na zachód od Zaborza,</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gmina Zawiercie: Piecki, Skarżyce, Kolinia Śmigówki, Kromołów, Karlin, Kol. Gościniec, Zamek Bąkowiec w Skarżycach, Dąbrowa – Zapole - Gmina Kroczyce: Pieseczno wieś, Podlesice Wieś, okolice ośrodka w Morsku, okolice Ostańca w Podlesicach, Kijoska, Lgotka, Kostkowie, Waleniec, - Gmina Pilica: Złożeniec, Dołki, między Kąpiołkami a Słonym Dołem, na północ od Grzebień, wieś Smoleń, - Gmina Żarnowiec: na północ od Zarzeczca, - Gmina Łazy: klin pomiędzy Oстрыm Kamieniem a osadą Centurii – Hutki Kanki, Skalbania, - Gmina Ogrodzieniec: Podzamcze, Zuzanka, Góra Birów, Ryczów wieś, zabudowa Kolonii Ryczów, rejon między Centurią a Grochowcem, Morusy, Skolnica, - Gmina Dąbrowa Górnicza: Walek.
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie podobszaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty wstępne - proponowane do realizacji na powierzchni całego Podobszaru takie jak: <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej. 2. Waloryzacja przyrodnicza obszarów leśnych, 3. Rozpoznanie przyrodnicze oraz waloryzacja przyrodnicza muraw kserotermicznych i muraw naskalnych, 4. Waloryzacja przyrodnicza agrocenoz, 5. Walory przyrodnicze jaskiń i schronisk, 6. Walory krajobrazowe ostańców skalnych.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakres prac dla ochrony nieleśnych ekosystemów wodnych i podmokłych jak dla Obszaru 2 i 3. 2. Zakres prac dla ochrony ekosystemów leśnych o cechach buczyn, grądów, borów oraz innych lasów liściastych i mieszanych jak dla Obszaru 2 i 3. 3. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych: wydm, muraw, wzgórz ostańcowych z rumowiskami jak dla Obszaru 2 i 3. 4. Zakres prac dla ochrony ekosystemów jaskiń jak dla Obszaru 2 i 3. 5. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych jak dla Obszaru 2 i 3. 6. Zakres prac dla ochrony walorów krajobrazowych dotyczących projektowania architektonicznego dla zabudowy zagrodowej jak dla Obszaru 3.

Podobszar nr 4 B - Obszary wzmacniania wartości kulturowych	
Działania ochronne	<p>1. Zależne od obszaru podstawowego w obrębie, którego wydzielono niniejszy podobszar, realizowane z poszanowaniem istniejących walorów kulturowych, w miarę możliwości podkreślające te walory.</p> <p>2. Koordynowanie i nadzór na zakresie udostępnienia Podobszaru przez Dyrektora i Służbę Parku</p>
Najcenniejsze obiekty w Podobszarze	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Olsztyn: Wzgórze Zamkowe, Góra Cegielnia, Ostra Górka, - Gmina Janów: Złoty Potok, Janów, - Gmina Niegowa: rejon zamków Mirów, Bobolice, - Gmina Żarki: Żarki oraz Przewodziszowice, - Gmina Ogrodzieniec: zamek w Podzamczu, wzgórze Suchy Połec i okolice, Góra Birów.
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie podobszaru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Projekty wstępne - proponowane do realizacji na powierzchni całego Podobszaru takie jak: <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej. 2. Waloryzacja przyrodnicza obszarów leśnych. 3. Rozpoznanie przyrodnicze oraz waloryzacja przyrodnicza muraw kserotermicznych oraz muraw naskalnych. 4. Waloryzacja przyrodnicza agrocenoz. 5. Walory przyrodnicze jaskiń i schronisk. 6. Walory krajobrazowe ostańców skalnych.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakres prac dla ochrony ekosystemów otwartych: wydm, muraw, wzgórz ostańcowych z rumowiskami jak dla Obszaru 2 i 3. 2. Zakres prac dla ochrony ekosystemów jaskiń jak dla Obszaru 2 i 3. 3. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych jak dla Obszaru 2 i 3. 4. Zakres prac dla ochrony walorów krajobrazowych dotyczących projektowania architektonicznego jak dla Obszaru 3.
Obszar nr 5 - Obszar krajobrazu zurbanizowanego	
Działania ochronne	Harmonijna realizacja usług ponadpodstawowych głównie w zakresie usług - centrów rozrywki, handlu, informacji turystycznej.
Najcenniejsze obiekty w Obszarze	<ul style="list-style-type: none"> - Gmina Mstów: zabudowa Mstowa oraz Wancerzowa, - Gmina Olsztyn: miejscowość Olsztyn, - Gmina Janów: Złoty Potok, Janów: wieś - Gmina Żarki: miasto Żarki,

	<p>- Gmina Ogrodzieniec</p> <p>- Gmina Olsztyn: kamieniołom Kielniki oraz teren usług kultury i usług turystyczno – wypoczynkowych zabudowany obiektami PIG (strefa IIB),</p>
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie obszaru:</p> <p>1. Projekty proponowane do realizacji na powierzchni całego Obszaru takie jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<p>1. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych jak dla Obszaru 3 i 4.</p> <p>2. Zakres prac dla ochrony walorów krajobrazowych dotyczących projektowania architektonicznego dla zabudowy zagrodowej, budownictwa zaspokajającego potrzeby mieszkaniowe jak i obiektów kubaturowych usługowych, produkcyjnych, itp. jak dla Obszaru 3 i 4.</p>
Obszar nr 6 - Obszar krajobrazu zdegradowanego	
Działania ochronne	Realizowane w celu ograniczenia czynników negatywnie oddziałujących na środowisko przyrodnicze uwarunkowane od obszaru w obrębie, którego wydzielono niniejszy obszar.
Najcenniejsze obiekty w Obszarze	Brak obiektów szczególnie cennych
Prace przygotowawcze – umożliwiające określenie zabiegów ochronnych i miejsc ich realizacji	<p>Rozpoznanie obszaru:</p> <p>1. Projekty proponowane do realizacji na powierzchni całego Obszaru takie jak:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) studium i typologizacja krajobrazu, 2) syntezy wartości etnograficznych, 3) syntezy zasobów archeologicznych, 4) określenie miejscowych cech tradycyjnej architektury, zabudowy wiejskiej i małomiasteczkowej.
Określenie technicznego zakresu prac realizacyjnych	<p>1. Zakres prac dla ochrony walorów kulturowych jak dla Obszaru 3 i 4.</p> <p>2. Zakres prac dla ochrony walorów krajobrazowych dotyczących projektowania architektonicznego dla zabudowy zagrodowej, budownictwa zaspokajającego potrzeby mieszkaniowe jak i obiektów kubaturowych usługowych, produkcyjnych itp. jak dla Obszaru 3 i 4.</p>

Załącznik nr 5
do planu ochrony Parku Krajobrazowego „Orlich Gniazd”

**OBSZARY PARKU UDOSTĘPNIANE DLA CELÓW NAUKOWYCH, EDUKACYJNYCH, TURYSTYCZNYCH,
REKREACYJNYCH, AMATORSKIEGO POŁOWU RYB I DLA INNYCH FORM GOSPODAROWANIA ORAZ SPOSOBY
KORZYSTANIA Z TYCH OBSZARÓW**

Obszar udostępnienia	Zakres udostępnienia i sposób jego realizacji
Udostępnianie Parku dla celów naukowych	
Obszary działań ochronnych: od 1 do 6 Strefy funkcjonalne: od I do IV (wraz z podstrefami).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Do celów naukowych udostępniony jest cały obszar Parku, z wyłączeniem form ochrony przyrody wymagających osobnych zezwoleń. Korzystanie w tych celach z terenów Parku stanowiących własność innych podmiotów niż Skarb Państwa wymaga zgody właścicieli tych terenów. 2. Jako priorytetowe należy traktować prace naukowo-badawcze prowadzone w związku z realizacją przyjętych celów ochrony Parku i innych występujących na jego obszarze istniejących i projektowanych form ochrony przyrody. 3. Korzystanie z obszaru Parku dla celów naukowych jest podporządkowane realizacji celów, dla których Park został utworzony. Korzystanie w celach naukowych wymaga dostosowania prowadzonych badań do rodzaju i stopnia odporności elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego na degradację. 4. Korzystanie z obszaru Parku dla celów naukowych koordynuje i nadzoruje Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.
Udostępnienie terenu Parku do celów edukacyjnych	
Obszary działań ochronnych od 1 do 6 Strefy funkcjonalne od I do IV (wraz z podstrefami).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Do celów edukacyjnych związanych z popularyzacją walorów i celów ochrony Parku oraz kształtowaniem świadomości społeczności lokalnych i turystów udostępniony jest cały obszar Parku z zastrzeżeniem uregulowań ujętych w pkt.4. Korzystanie w tych celach z terenów Parku stanowiących własność innych podmiotów niż Skarb Państwa wymaga zgody właścicieli tych terenów. 2. Korzystanie z obszaru Parku dla celów edukacyjnych jest podporządkowane realizacji celów, dla których Park został utworzony. 3. Korzystanie z obszaru Parku w celach edukacyjnych wymaga dostosowania działań do rodzaju i stopnia odporności elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego na degradację. 4. Korzystanie w celach edukacyjnych polega na: <ol style="list-style-type: none"> 1) zwiedzaniu ścieżek dydaktycznych, punktów i przystanków edukacyjnych - realizowane na obszarze całego Parku;

	<ol style="list-style-type: none"> 2) uczestniczeniu w działalności ośrodków edukacji ekologicznej zlokalizowanych poza 1, 2 i 3 Obszarem działań ochronnych oraz I Strefą funkcjonalną; 3) świadczeniu usług przewodnickich w zakresie uprawiania turystyki przyrodniczej i kulturowej; 4) organizowaniu zajęć kameralnych (w tym laboratoryjnych, audiowizualnych) związanych z edukacją przyrodniczą, organizowaniu zajęć terenowych w oparciu o ścieżki edukacyjne i szlaki turystyczne; 5) uczestniczeniu w działaniach mających na celu podnoszenie świadomości w zakresie ochrony przyrody i środowiska, w tym szkoleniach, akcjach edukacyjnych; <p>5. Korzystanie z obszaru Parku dla celów edukacyjnych koordynuje i nadzoruje Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego.</p>
Udostępnienie terenu Parku do celów rekreacyjno – turystycznych	
Obszary działań ochronnych od 1 do 6 i Strefy funkcjonalne od I do IV (wraz z podstrefami).	<p>Do celów rekreacyjno-turystycznych udostępnia się obszar całego Parku zgodnie z następującymi uwarunkowaniami:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) dopuszczenie terenu parku do celów rekreacyjno-turystycznych koordynuje i nadzoruje realizację Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego. 2) obszar Parku dopuszczony jest do celów rekreacyjno-turystycznych pod warunkiem zgodności realizowanych przedsięwzięć z celami ochrony Parku i zapisami Planu. 3) dopuszcza się parkowanie pojazdów w miejscach wyznaczonych i oznakowanych, jako parking z wyłączeniem 1 Obszaru i Podobszaru działań ochronnych 2A, Podstrefy funkcjonalnej IA; 4) dopuszcza się uprawianie wspinaczki na ubezpieczonych drogach wspinaczkowych z wyłączeniem obiektów chronionych na mocy odrębnych przepisów, dla których obowiązuje zakaz uprawiania wspinaczki, oraz z wyłączeniem 1 Obszaru i Podobszaru działań ochronnych 2A, Podstrefy funkcjonalnej IA; 5) palenie ognisk poza wyznaczonymi miejscami (z wyłączeniem obszarów, na których obowiązuje zakaz palenia ognisk wprowadzony na mocy odrębnych przepisów), organizacja imprez masowych - realizowane mogą być w 3, 4, 5 i 6 Obszarze działań ochronnych, Podstrefie II B oraz Strefie funkcjonalnej III i IV; 6) budowa parkingów, lokalizacja kubaturowych obiektów obsługi ruchu turystycznego i obiektów sportowych – realizowana może być w Podobszarze 4A, Obszarze działań ochronnych 5 i 6, Podstrefie IIB, Strefie funkcjonalnej III i IV; 7) korzystanie z terenów Parku stanowiących własność innych podmiotów niż Skarb Państwa wymaga zgody właścicieli tych terenów; 8) dopuszcza się możliwość uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, motorowej, wodnej, konnej, narciarskiej i przyrodniczej poza wyznaczonymi szlakami turystycznymi i ścieżkami edukacyjnymi (nie dotyczy rezerwatów przyrody i ostoj zwierzyny), jeśli przepisy szczególne nie stanowią inaczej; 9) korzystanie z obszaru Parku dla celów rekreacyjno-turystycznych jest podporządkowane realizacji celów, dla których Park został utworzony.

	10) korzystanie z obszaru Parku w celach rekreacyjno-turystycznych wymaga dostosowania rodzaju uprawianej turystyki i rekreacji do rodzaju i stopnia odporności elementów środowiska przyrodniczego i kulturowego na degradację.
Udostępnienie terenu Parku dla celów zaspokojenia potrzeb realizacji inwestycji, prowadzenia działalności gospodarczej i zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych	
Obszary działań ochronnych od 3 do 6 i Strefy funkcjonalne od II do IV (wraz z podstrefami).	<p>1. Dla celów zaspokojenia potrzeb realizacji inwestycji, prowadzenia działalności gospodarczej i zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych udostępnia się następujące wydzielone obszary Parku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) w zakresie gospodarki rolnej: <ol style="list-style-type: none"> a) dla budownictwa zagrodowego na potrzeby gospodarstw indywidualnych – terenu całego Parku z włączeniem Obszaru 1, Podobszaru 2B i 4A – działań ochronnych, Podstrefy funkcjonalnej I B i IVA, b) dla przetwórstwa produktów rolnych, usług i produkcji na rzecz rolnictwa – Obszar 5,6 i Podobszar 4A działań ochronnych; Strefę funkcjonalną III i Podstrefy IIB oraz IVB, 2) na potrzeby usług, przetwórstwa, produkcji – Obszar 5 i 6 działań ochronnych, Strefę III i Podstrefę funkcjonalną IVB, 3) dla wydobycia kopalin – Obszar 5,6 i Podobszar 4A działań ochronnych, Strefę III i Podstrefy funkcjonalne IIB i IV B, 4) dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych – Obszar 5,6 i Podobszar 4A działań ochronnych, Strefę III i Podstrefy funkcjonalne IIB i IV B, 5) dla inwestycji infrastrukturalnych związanych z ochroną środowiska w zgodzie z celami ochrony istniejących form ochrony przyrody oraz realizacji inwestycji liniowych - teren całego Parku z wyłączeniem Obszaru 1 i Podobszaru 2B działań ochronnych, Podstrefy funkcjonalnej IB. <p>2. Udostępnienie terenu Parku dla celów zaspokojenia potrzeb realizacji inwestycji, prowadzenia działalności gospodarczej i zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych nadzoruje Dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego i Służba Parku.</p>